

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cčila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Avstrija in nje ljudstva.

(Govor drž. poslanca dr. Gregorčca v državnem zboru.)

(Dalje.)

Slovanska učiteljšča so pač v Dalmaciji, v Kopru in deloma pa tudi v Ljubljani. Nasproti pa 400.000 štajarskih 130.000 koroških Slovencev, torej pol milijona ljudi nima nobene slovenske srednje šole (Čujte! na desnici), dočim jih ima nemško prebivalstvo 5 ali 6. Slovenske ljudske šole na Spodnjem Štajarskem in južnem Koroškem še tega imena ne zaslužijo, kajti neso uravnane po potrebi slovenskega prebivalstva, temveč le ustrezajo pomembnim željam naših nasprotnikov.

Hrvatski večini v Istri se je še le lani posrečilo, da je spravila jednega svojega pristasa v deželni odbor, dočim mi na Štajarskem in Koroškem nimamo nobenega zastopnika v deželnem odboru in deželnem šolskem совету. Tu vladajo in gospodarijo Nemci, kakor hočejo. Člena XIX. državnega osnovnega zakona za te gospode ni. V teh dveh deželah ni navadnih narodnih nasprotstev, temveč razsaja ljuti narodni boj in vojna, tu ne gre za navadna narodna zavidanja in upiranja, temveč tu se premišljeno, sistematično tlači slovenski element, tu se hoče zatreti in uničiti domače Slovence. Zadnji čas se je narodni boj prenesel tudi na gospodarsko polje, kajti v Gradci se je osnovalo društvo „Südmarck“, katero ima namen pokupovati zadolžena slovenska zemljišča in na njih naseljevati nemške priseljence.

To je rušenje deželnega miru v najostrejši obliki. Žal, da moram konstatovati, da narodni boj državni funkcionarji in funkcionarji deželnih zastopov to še poostrujejo. Tako je deželni načelnik na Koroškem nedavno slovenskega rodoljuba in deželnega poslanca Einspielerja postavil pod policijski nadzor. (Čujte, čujte! na desnici.) To je vendar nedostojno postopanje.

Če ima deželni predsednik koroški povod dvajseti o lojalnosti tega poslanca in zastopnika slovenskega naroda, ima vendar državno pravičnost na razpolaganje. Naperi naj tožbo proti njemu, da bode gospod Einspieler imel priložnost dokazati nedolžnost svojo! Še celo na Kranjskem in v Ljutomeru na Štajarskem so okrajni glavarji, ki slovenskim županom na vse mogoče načine nagajajo in jim delajo vsakovrstne zapreke, ker zahtevajo na slovenske uloge slovenske odgovore.

Ljutomerski okrajni glavar je šel celo tako daleč, da je pozval duhovnika v svojo pisarno, zaprl ga ondu v sobo, torej ga faktično oropal svobode in obsodil v 20 gld. globe. Ker se je duhovnik branil plačati teh 20 gld., rekel mu je, da naj se pritoži na namestništvo. Ta se je pa tudi to storiti branil in tako se je pritožil okrajni glavar proti samemu sebi in pozneje uzročil duhovniku odlok, s katerim se je pritožba zavrnila. Zakaj vse to? Ker je duhovnik člen XIX. drž. osnovnih zakonov nekemu županu razložil. Italijanska večina v isterskem dež. zboru volitve poslanca Mandiča ni hotela potrditi, da si je bil jednoglasno voljen in se proti volitvi ni bil uležil nikak protest. (Čujte! Čujte! na desnici.) Volitve njegove le zaradi tega niso hoteli potrditi, ker je Hrvat po rojstvu in po mišljenji. (Tako je! na desnici.) Take razmere so v avstrijskih deželah, v katerih bivajo južni Slovani. Mi ondu nemamo nikakega varstva za narodnost svojo in svoj jezik, do katerega imamo popolno pravico po državnem osnovnem zakonu. Nas tako zatirajo, kakor nemške manjšine na Češkem slovanska večina nikdar zatirala ni. Vendar se je vladi zdelo potrebno posredovati na Češkem, jaz bi jo prosil, da bi tudi v južnih deželah isto storila. To bi bilo v interesu pravičnosti, narodnega miru, pa tudi v državnem interesu.

Sedaj pa hočem spregovoriti, kako naj bi se napravil narodni mir v južnih deželah.

(Dalje prih.)

Volilni shod v Globokem.

Na dan 27. aprila ob 3. popoldne sklical je deželni poslanec za Breški okraj, c. kr. svetnik Jerman, na Globoko v gostilno gospe Razlagove prvo zborovanje svojih volilcev, da jim poklada račun o svojem šestletnem delovanju v deželnem zboru. Zbralo se je jako mnogo občinstva, 150—200 samo odličnih kmetov, med njimi skoro vsi bližnji občinski predstojniki in svetovalci. Predsednikom zbora izbran je bil občinski predstojnik Globoški, ki je v kratkih besedah pozdravil poslanca, izrazujoč željo, da bi še ta okraj tudi prihodnjih šest let zastopal. Kot vladni komisar bil je navzoč c. kr. vodja okrajnega glavarstva, preblagorodni gospod Kankovsky. V tri ure trajajočem govoru razložil je poslanec vse važnije sklepe deželnega zbora. Ni prostora tukaj navajati vse navedene številke, navedem le naj, kar je poročal o deželni nakladi. Od leta 85—89 znašala je deželna naklada na direktne davke 36%, a za leto 90. le 32%. Na prvi pogled videti je, kakor da bi se bile deželne priklade za kmete snižale; a to je le navidezno — ni vse zlato, kar se sveti. Potrebščine niso manjše in kmet ne bo plačal za leto 90. nič manj deželnih priklad, kakor leta 85. Gruntni davek narašča namreč leto za letom in tako naraščajo tudi deželne priklade.

V gmotnem obziru so slovenski poslanci po svojem taktnem postopanju nekaj malega dosegli za slovenski Štajar, to so: pripomoč zoper tršno uš, reguliranje Drave in hiralnico v Vojniku.

Kedar je pa prišlo na dnevni red narodnostno vprašanje, postala je večina popolnoma gluha: 420.000 štajarskih Slovencev nima v deželnem odboru nijednega zastopnika. Leta 1885, in 1886, nadomestoval je govornik prvo leto 2 meseca, drugo pa 3 deželnega odbornika Karlona za časa državnega zbora; a zadnje štiri leta ni bil več v to poklican. Da bi se prišlo nedostatku v okom, da ne bi bila zastopana v deželnem odboru tretjina Stajarcev, ki daje več kakor polovico krvnega davka, predlagali so slovenski poslanci pri zadnjem zasedanju, naj se v tem oziru predrugači deželna postava; razumeva se, da so nemški liberalci ta predlog odklonili in tako pa bode zanaprej slovenska raja v deželnem odboru nezastopana.

Velikokrat je bilo treba radi šolskih stvari se oglašati, ter odbijati sovražne navale; v deželnem zboru ni pri takih prilikah nikoli obveljal dokaz, vladala je zmiraj slepa strast, ki je narekovala, skrbeti za to, da se pomakne nemška meja dalje proti jugu. Jako čudna je bila stvar Slatinske šole; krajni šolski svet prosil je za podporo, a dobil jo je „nemški šulverein“, ki še za podporo prosil ni, seveda je

postavil šulverein šolo, a poučni jezik bode v tej šoli za popolnoma slovenske otroke nemški.

Strast je oslepila večkrat liberalne Nemce, da so se bavili s stvarmi, ki jih popolnoma nič ne brigajo. Ko je dosegel državni poslanec M. Vošnjak s svojimi pritožbami, ki so bile obravnavane po vseh instancah, da se mora v gruntne kujige tudi v slovenskem jeziku vknjiževati, bili so Nemci kar po konci. Bile so dolge debate v deželnem zboru, pri katerih so slovenski poslanci stali za svoje moze; a vsi dokazi niso pomagali ničesar, liberalni Nemci storili so sklepe, ki bi morali biti na kvar Slovincem, ko bi bil deželni zbor opravičen, baviti se s to stvarjo.

Da bi zgori omenjeni odlok ministrov napravili brez veljave, začele so hranilnice, ki so skoraj edino v nemških rokah, odbijati vse prošnje, če je le najmanjša stvar bila napisana v slovenskem jeziku. Slovenskim domoljubom je bilo torej skrbeti, kako bi takemu ravnanju hranilnic prišli v okom. Osnovali so toraj „južno štajarsko hranilnico“ s sedežem v Celji. Slovenskemu kmetu sedaj ni treba pri nemških zavodih denarja iskati, posebno še radi tega ne, ker je tudi hranilnica Ljubljanskega mesta v narodnih rokah in ker že deluje 36 posojilnic po Slovenskem. Dovolitev „južno-stajarske hranilnice“ je pa zopet nemilo dirnila mogotce. Začeli so iskati uzroke dovolitvi tam, kjer ga ni bilo, spregledali so pa, da so sami Slovence primorali, da so si osnovali tak zavod: je pa tudi tako dobro! Nemške hranilnice obračale so ves moj dobiček v prid lastnim zavodom: na Slovence so pri razdelitvi dobička popolnoma pozabili; južno štajarska hranilnica se pa bode ozirala v prvo na tiste, od katerih bo vlekla dobiček. Radi te hranilnice so tudi bile dolgotrajne debate v deželnem zboru, ter so se slovenski poslanci krepko uprli nemškim napadom.

Kar se torej narodnosti tiče, ni v Graškem deželnem zboru ničesa doseči; Nemški liberalci, katerim tudi nemški konservativci ne upajo ugovarjati, so popolnoma gluhi, stojijo, kakor skale ter nemajo nobenega sočutja do Slovencev. Položaj Slovenskih poslancev je toraj bil trnjev in večkrat so že mislili na to, iztopiti iz deželnega zbora. Tudi so mislili na to, v deželnem zboru slovensko govoriti, ker se Nemci itak ne ozirajo na dokazovanje slovenskih poslancev. Pokojni, nepozabljivi Rajč je že bil pripravljen na slovenski govor; a razni obziri so tedaj njegovo nakano preprečili in od tedaj je stvar zaspala. V prihodnjem zasedanju pa se bo treba za oba slučaja pripraviti. V tem oziru so nam Čehi spodbudljivi izgled. 18 let niso šli v deželni sbor in češki narod je bil 20krat poklican, si volit deželne poslance in 20krat je volil vedno iste. Češki zastopniki v deželnem zboru govorijo skoraj izključljivo češko; v dr-

žavnem zboru na Dunaji slišijo se češki, poljski in hrvatski govori. Treba bode toraj tudi na zvonaj v deželnem zboru Graškem pokazati, da živijo na Štajarskem Slovenci. Naloga vseh zavednih Slovencev mora toraj biti: skrbeti za to, da bodo volili štajarski Slovenci vedno iste poslance v slučaju, da bi spoznali poslanci za dobro, izstopiti iz deželnega zbora. Vsak slovenski poslanec mora pa tudi biti vešč popolnoma slovenskemu jeziku, da mu bo mogoče v deželnemu zboru govoriti tudi slovensko. Burno odobravanje je sledilo poslančevemu poročilu. V imenu zbranih volilcev zahvalil se je poslancu v gladkem in jedrnatem govoru Žmave iz Kapel, izrazujoč željo, da bi se tudi v prihodnje ta okraj zastopal v deželnem zboru ter branil vedno cesarju zvesto udane Slovence po geslu: „vse za vero, dom, cesarja.“

Poslanec odgovori, da sicer ne misli več kandidirati, tišči ga že njegovih 66 let ter rad odstopi svoje mesto mlajši moči. Če bi pa zaupni možje spoznali, da bi on v tem okraji lažje zmagal, kakor kateri drug, hoče še žrtvovati svoje moči slovenskemu narodu.

Ko se je še izrekla po predlogu častitega gospoda Kostanjevca državnima poslancema L. Gregorecu in M. Vošnjaku zaupnica in zahvala za njuno nevstrašeno postopanje v prid slov. naroda, zahvalil se je še jedenkrat predsednik Podvinski poslancu izrazujoč željo, da še tudi v prihodnje ta okraj zastopa ter zaključi zborovanje s krepkim „živio“ na presvitlega cesarja.

Po zborovanji ostali smo še skupaj v prostem govoru. Izvrstna vinska kapljica izvabila je odkaj primernih napitnic.

Končaje svoje poročilo, mora dopisnik dostaviti, da je že imel priliko, navzočen biti pri mnogih volilnih in drugih shodih, da pa ni kmalu videl zbranih tako obilo zavednih kmetov, ter da je prepričan, da nas tudi „Südmark“ ne bode vgonobila. Bog in narod!

Gospodarske stvari.

Občinske ceste in težave z njimi.

Iz Ormoškega okraja se nam piše o tej reči tako-le: Leta 1885 sta gg. deželni inženir Teischinger in načelnik okrajnega zastopa, dr. Gersak občinsko cesto od Velike nedelje do Savec, v Ormoškem okraji, pregledala in obhodila, ter je prvi dne 1. septembra 1886 okrajnemu odboru poročal, da se ne more brez natančnega tehničnega poduka izreči, koliko bi stala ta cesta, ko bi jo okraj kot cesto II. reda prevzel. Po dolžini cesta meri prilično 8700 metrov ter bi stroški prilično znašali 18.000 gl. Dne 30. novembra 1886 je okrajni odbor sklenil, da je pripravljen delati to cesto, oziroma jo proglasiti za okrajno cesto drugega reda ter

da se ima v ta namen v proračun za leto 1887 staviti 2.500 gl. To se je tudi zgodilo, vendar pod pogojem, da občine prevzamejo prvotna dela za razširjenje in uravnavanje občinske ceste in prvo navažanje proda, okrajni odbor pa bi prevzel napravljenje vseh kanalov in mostov, in teh je 23; plača vsa gotova plačila, kakor za odkup zemlje, nadzorstvo, razmerjavanje itd. To se je občinskim predstojništvom z dopisom od 2. decembra 1886 naznanilo s tem, da naj občine s sosednjimi občinami stopijo v dogovore, ter da naj svoje sklepe v 14 dneh okrajnemu odboru poročajo.

Razun Savske občine ni hotela nobena občina prevzeti prvotnih del. — Dne 30. decembra 1886. je pretresoval okrajni zastop to stvar ter je sklenil, da so pozovejo vsi občinski predstojniki in po dva svetovalca občin Velika nedelja, Trgovišče, Ivanec, Vičanec, Bratonečici in Savci ter da se v tem ustmeno pogajajo z njimi. Na to so se pozvali zastopniki teh občin na 19. februarija 1887. Pri tej seji so se nekatere občine zavezale nekaj težakov in nekaj voženj, druga pa samo težake dati. Dne 28. februarija 1887 je okrajni odbor izjavo občinskih zastopnikov vzel na znanje, ostal pa je vendar pri prvem sklepu, ali pripravljen je dati posameznim občinam denarne podpore.

Ta sklep je tudi občni zbor okrajnega zastopa dne 31. marcija 1887. odobril. Koj na to se je naprosil deželni stavbeni urad, da pošlje deželnega inženirja, naj napravi potrebno tehnično delo. Vsled mnogega še drugega dela je okrajni odbor dobil dne 3. decembra 1889 dotično delo, po katerem bi stala ta cesta 32.000 gl. Okrajni odbor je takoj vse poslal odborniku g. Mešku v Savce s tem, da vse pregleda in poroča v prihodnji seji in to je tudi storil. Gospod Meško je poročal, da je proračun previsok, ter da cesta ne bode morebiti niti 20.000 gl. stala, ker se bode debeli prod ali pa strti kamen za veliko manjšo ceno dobil, kakor je v proračunu nastavljena. Temu so pritrdili tudi iz nova pozvani zastopniki zgoraj navedenih občin. Ako se pomisli, da je okrajni odbor v zadnjih štirih letih cesto Središče Strigovo in prvi del ceste sv. Miklavž Vuzmetinci popolnoma iz nova napravil in izvršil, da bode drugi del te ceste v teku tega leta gotov, kar je mnogo novcev stalo, da v tem pa ni nalog povišal, temveč je še dolge razun radgonske hranilnice vse poplačal ter si še blizo 3000 gl. prihranil, ki so naloženi v južno-štajarski hranilnici v Celji, od katerih bode nekaj seveda potreboval za zidanje Miklavž-Vuzmetinske ceste, zato mora vsak količkaj misleči človek reči, da okrajni odbor ni mogel več storiti. Pri tako malem okraji, v kojem znašajo naloge blizo 12.000 gl., od kojih odpade pa okoli 4400 gl.

na deželni šolski zaklad, toraj preostaja okraju samo 7600 gl., se ne morejo na treh krajih ceste zidati, ki so preračunjene na 40.000 gld. Poleg tega so pa še stari grehi popravljati. Vse sumničenje in pritožbe v tej zadevi proti okrajnemu odboru so neopravičene, najmanj pa so za agitacije proti sedanjemu okrajnemu zastopu. To sprevidijo tudi pametni možje, samo strastni nasprotniki tega sprevideti nečejo. Oni tudi tega nečejo sprevideti: da so zagazili in zavozili, in da po kakih težkočah je moral sedanji narodni okrajni zastop izvoziti! Le-ta je prevzel menjicne terjatve Ormoške hranilnice, ki so se obrestile po 9% in ptujske hranilnice v znesku od 4000 gld. ki so pa vže davno poravnane. Tako so gospodarili tisti gospodje, ki se zovejo naprednjake in ki sedaj blato mečejo na sedanji, seveda narodni okrajni zastop, ki noče nositi jarma nemčurskega.

Sejmovi. Dne 9. maja v Arnoži. Dne 10. maja v Koprivnici, pri sv. Primožu in v Poličanah za svinje. Dne 12. maja v Arvež, na Planini, v Umureku v Rogatci, v Slov. Gradci in v Studenicah. Dne 13. maja v Brezji pri Mariboru. Dne 14. maja v Braslovčah, v Konjicah, pri sv. Lovrenci v slov. gor. in v Imenem (za svinje). Dne 15. maja v Jarenini. Dne 16. maja v Šentilji v slov. gor., na Ptujski gori, v Vojniku na Pilštani in v Bizeljskem.

Dopisi.

Iz Celja. (Sprejem premil. knezoškofa) v nedeljo je bil jako sijajen. Ves obč. odbor, prve glave od okr. glavarstva (dr. Tirka), sodnij (Heinricher), okr. zastop (3 odborniki), ravnatelji itd. vse je bilo na kolodvoru. Vrh tega venec odličnih dam. Peljali smo se takoj v Marijino cerkev, kjer so ob tej uri (4ih) večernice. Ne le cerkev, ampak vsa ulica od kolodvora do cerkve bila je ljudstva skoraj natlačeno polna. Duhovnikov nas je bilo 14. Več prihodnjič. N.

Iz Kamnice. (Razne reči.) Pretečenega četrtka, t. j. dne 1. majnika bilo je v „Kanci“ vse živo, vse „po konci“. Kaj takega še ni tukaj videl svet. Prišli so železniški delavci iz „kolonije“ praznovat novodobni „praznik“ devetnajstega stoletja, katerega pa „ne pove nobena pratika“, tudi stoletna ne. Bral si že v tem listu, da so „strikali“ ali napravili „strajk“ nekateri delavci. „Strike“, izgovori „streik“, je angleška beseda, in pomeni po naše toliko, kakor vstaviti delo, ne hoteti delati. In to so mislili tudi storiti rečeni delavci, ako jim ne bi predstojniki njihovi dovolili praznovati prvega majnika. In kakšno spremstvo je dobilo več sto delalcev na pot! Dragonarji v najlepši „paradi“ so po Kamniških ulicah spre-

vajali svoje konjiče, dvanajst orožnikov ali žandarmov obhajalo je vogle kamniških hramov in tudi pešcev ali „infanteristov“ bilo je za pomoč. Oblegali so „Kanco“, kakor bi čakali na — Turka. Prelivala se je sicer kri — ne, ampak vince in pivo, pa tudi med, slov. pitje. Vse se je obravnovalo v najlepšem redu in okoli 9. ure zvečer vlegel se je mir in navadna ti-hota na celi popoldan šumeče in hruščeče selišče. — Tukaj je prav lepo vse cvetelo; drevesa bela od cveta, kakor labodi na ribniku, so pomajjala svoje vršiče proti nebu. Ali na žalost se sliši, da je po nekod — ne povsod, črv že uničil sad. Med tem pa nemškutarstvo ne samo cvete, ampak tudi rodi sad, saj mu tudi zalivajo slutvo osrečevavci slovenskega naroda, kakor skrbna gospodinja „flancam in salati“. Prusko-judovski „šilverein“ je tu poginil bojda na žepni jetiki. Toda naenkrat nametil ga je bolj nedolžen tovariš, gasilno društvo „Feuerwehr“ mu je ime. Že se razlega „Gut heil“ po „nemških“ Kamniških ulicah. Okoličani Mariborski, oglejte se okoli sebe in videli boste svoje „nekdaj“ sosede, kam jih je pripravila nemškutarska in liberaluška „birčaft“. Kjer so pred leti pošteni, verni Slovenci prebivali, todi repenči se nemčur ali nemški liberaluh. Za danes pa dovolj, morebiti drugokrat kaj! „Rjav pa, kakor Judež nam bodi — vsak nemškutar! Črn je, njega se varuj Slovence!“

Od Marije Snežne. (Prošnja. Studenec.) (Dalje.) Kako pa je govoril g. Barth pri seji na to, kar je bilo napisano v prošnji? Take šole, za kakoršnjo je napisana prošnja, je potrebno pri vas, in sicer zavoljo tega, ker ste blizu Mureka, kjer je vse nemško. Na to je pa gospodu Barthu rekel nekdo v lice: „to je laž“. Da je v resnici laž, to trdijo tudi pošteni Murečani, ki celo sami trdijo, da je v Mureku veliko Slovencev. Če ne veste nemški, je rekel dalje g. B., tedaj ne morete ničesa opraviti v Mureku pri gosposki. Te besede mu je šopet presekala zgoraj omenjeni nekdo tako: „Če gospodje v Mureku ne vejo slovenski, tedaj ne spornijo svojih dolžnosti. Oni morajo vedeti slovenski, da zamorejo s Slovenci govoriti slovenski.“ G. B. je govoril še dalje tako: „Pri vas je razun tega tudi veliko Nemcev in zato je potrebno, da je šola nemška.“ Te besede je zopet presekala oni nekdo tako: „To ni resnica.“ In gola resnica je, da je tukaj, kakor na meji res nekaj Nemcev, kajti ljudstvo se giblje in tudi menjša. Veliko Nemcev pa zna biti tukaj le tedaj, ko je kak sejem, ali pa obhajanje Snežnice, ali pa pri kaki izvenredni priložnosti, kakor je bila lani, ko je bila tukaj primicija ali nova meša. Zavoljo Nemcev, bolje zavoljo ptujih Nemcev bila je tukaj v prejšnjih časih večkrat nemška pridiga tako, kakor je v Mureku še

zdať večkrat slovenska pridiga, ker je pač na meji. Ker pa je tukaj pri nemški pridigi bilo največ Slovencev; Nemci pa so zunaj cerkve govorili: „Teis ist schona gut — Tei Bindischen sollns oamoll teutsch lernen,“ zavoljo tega so pokojni gospod Jože Golinar blagega spomina skrčili nemške pridige tako, da je zdaj nemška pridiga samo na Snežničino. Tisti Nemci, ki so doma pri Mar. Snežni, zastopijo vsaj, če že govoriti ne morejo, skoraj vsi slovenski; poznam pa Nemca tukaj, ki govori izvrstno nemški in izvrstno slovenski in je tudi izgleden kristijan. Takih Nemcev pa, ki ne bi ničesar zastopili slovenski, je zelo malo. Pač pa je resnično to, da tukaj Slovenci precej klatijo nemški. Se vé, da človeka, ki posluša to nemščino, lahko bolijo ušesa tako, da skoro ne more „leidat“ (trpeti), ker pač ljudje vejo nemški „cmalo“ (premalo) — „okratko“ (prekratko).“ Ko je g. B. pri seji povedal svoje tri „uržohe“ (vzroke), so razun treh oseb govorili in pritrjevali posamezno vsi tako: Ja ja tos ist schon gut. Pri seji je bil pisar gosp. Filip Vogrinec, podučitelj in če ravno mora pisat biti tiho, kakor da bi mu zamazal usta, odpreti jih sme le tedaj, če mu je kaj nejasno, da ve zapisati resnično, — zato je vendar tudi gosp. Vogrinec odprl svoja usta in spravil na svetlo svojo modrost, rekoč: „Ja — ja — ich ber schon deutsch lernen, ich kann deutsch, ja — ja jaz bom se že učil nemški, saj vem nemški. Zdať nam tedaj g. šolski nadzornik ne bo mogelo čitati, da naučimo premalo nemški, je še nadaljeval. Tudi v tem mu je nekdo presekalo tako: To bi bilo zoper postavu, kajti tukajšnji šolarji so skoro sami Slovenci in mora biti učni jezik slovenski. Postava pravi, da se šolarji morajo podučevati v materinščini. Tukaj omenim to: g. Barth, kakor zdravnik in g. Vogrinec, kakor učitelj, bi morala vedeti, da bi se to zamoglo zgoditi le tedaj, ko bi naša šola bila petrazrednica t. j. ko bi tukaj bilo 5 razredov. S tem sta pač oba pokazala, kaj vesta.

(Konec prih.)

Iz Št. Jurja. (Odgovor.) Gospod urednik, ste-li zapazili, da je „Celjanka“ nekaj drugega izvila, kakor se je pisalo, o naših otrokih? V dopisu se je obžalovalo, da si otroci med šolo o poludne ne vejo kaj začeti, da se toraj okoli davijo s truščem. Tako se pa godi povsod, kjer se celi dan podučuje — starišem na škodo. Torej se ni od tod nič posebnega poročalo, o nobeni „Verwilderung der Kinder“. Tako divji so povsod, samo to se je povedalo, da si želimo poludnevno šolo. Starši potrebujejo otroke doma.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dalje časa se opazuje, da manjka v drž. zboru pri sejah veliko gg.

poslancev in je jih v časih le toliko, da se še vršijo razprave tako bolj za silo. Seje pa so sedaj skorej vselej po dve na dan in se ve, da je to za poslance sila. Proračun ministra drž. financ je že obveljal brez posebnih težav. Govorilo se je o mitnicah in tudi o soli za živino, toda vse ostane v tem oziru pri starem, torej mitnice in pa živina brez soli! — Mladočeška stranka hudo nagaja vodji Staročehov, dr. Riegerju, škoda, da se godi to na malo čast Mladočehov. — Delalci razne vrste še se v Gradci kujajo ter želi večjega plačila a pri tem manj časa za delo. Ni podobne za to, da bodo kaj dosegli, kajti ljudem manjka že sedaj naročil za delo in kaj bi še le bilo, ko bi se izdelkom nategnila cena! — Katol. političkih društev biva na nemškem Štajarji med kmeti precejšnje število in kar je hvale vredno, nekatera imajo udov še nad jezero. Pri nas, na slov. Štajarji pa se ve, da ni tako in vendar bi nam bilo treba! — Raznesel se je glas, da imajo na dež. poslanca č. g. Gregorija Einspielerja na Koroškem posebno „pazko“ in sicer po naročilu c. kr. vlade na Dunaji. To pa ni popolnem resnica, vsaj gróf Taaffe je rekel v drž. zboru, da on ni izdal nikoli tacega naročila. Kdo pa je tedaj to storil? Najbrž so tako naročilo skovali v hiši g. dež. predsednika v Celovci in to le na ljubo liberalnim Nemcem. — Na sejmu v Ljubljani zadnji ponedeljek je bilo precej živo, posebno konjem je bila cena dobra, ker je bilo za nje kupcev koroških in laških. — Kranjski dež. odhor razpisuje na večih krajih službo okr. zdravnika in je to le hvale vredno, kajti doslej je po mestih več zdravnikov, kakor je treba, na kmetih pa jih primanjkuje. — Iz zavora so v Gorici izpustili one razgrajalce, ki so o novačenji razsajali in podobo pok. cesarjeviča v neki oštariji prebodli. Se ve, da ne bodo utekli kazni. — V nedeljah v Gorici ne bodo več prodajalnice papirja odprte, ker ni za to nobene potrebe. Ne bilo bi krivo, ko bi še drugje storili tako in še pri drugih prodajalnicah. — V Trstu je nad 2000 slov. otrok godnih za šolo, toda mesto ne privošči jim nobene slov. šole pač pa še rivlje v srce slov. okolice italijanščino. — Društvo „pro patria“ dela z vso silo na to, da napravi vlada v Trstu italijansko vseučilišče, pa bode težko kaj iz te njegove želje. — Na Ogerskem se ruši sedanja vladna stranka in to je dobro, kajti ona je doslej več, kakor v rokah judov in je delala najbolj na koristi judov in njih privržencev, madjarskih liberalcev. — V Bukovini so si poljski in ruski volilci sedaj po polnem navskriž; zadnji pa niso zanesljivi, vsaj ne, kar se tiče konservativnih stvari. Tu so že sedaj radi cikali na liberalno stran more biti pa le zato, ker niso dobili od poljskih veljakov pravice.

Vunanje države. Sv. oče Leon XIII. bodo dne 8. junija oklicali v pričo kardinalov dr. Gruscha za knez nadškofa na Dunaji. — Italijanski kralj, Umberto, ni rad v Rimu, vendar pa biva sedaj v mestu, ker je ondi velik shod strelcev iz večih evropskih držav. — V senatu je trčil minister Crispi ob močno večino, ki ne mora vsprejeti njegove postave, vsled katere se zabrani župnikom oskrbovanje pobožnih ustanov za siromake. No, to je vendar enkrat moško dejanje! — V Parizu dne 1. maja ni bilo prehudo, vendar pa so več delalcev zaprli in redarjev je bilo ranjenih pri tem, ko so razgrajalce spravljali „pod ključ.“ — Tudi v Angliji se dela na to, naj trpi v tovarnah čas za delo samo po 8 ur na dan, vladi pa se ne zdi, da bi bilo to dobro, celo delalcem bi neki ne bilo to na korist. — V drž. zboru v Londonu so vsprejeli ono postavo, ki dovoli katol. Ircem kupiti si zemljišča, če jim jih kdo proda. Kakor smo že rekli, doslej jim to ni bilo mogoče. — Nemški cesar je odprl v ponedeljek drž. zbor ter rekel, da mu bode skrb vzdržati mir, kolikor mu bode mogoče, za svojo državo. No ob enem pa je naznanil novo postavo, ki dovoli več denarja za vojaštvo. Tudi postavo v varstvo delalcem dobi zbor v razpravo. — Takrat nimamo poročati česa o Rusiji in je to dobro znamenje za njo, kajti navadno se poročajo iz nje le take stvari, ki niso za njo hvalne, o drugih pa se rado molči, posebno v nemških novinah, ki ji niso prijazne. — Resnica je, da se v Bolgariji razširja sv. katol. cerkev, ni pa resnica, da misli vsa dežela prestopiti v kat. cerkev, kakor se to že nekaj časa sliši. Do tega še je malo upanja. — V novem času izprevidéva srbska vlada, da stori najbolje, če si ohrani prijateljstvo naše države. Tako bode za obe najbolj prav in trgovini ne bode škode. — Turški sultan je v vednih zadregah, ker ne dohaja v drž. kase toliko denarja, kolikor ga je treba za drž. potrebe. Sultan sam pa ne more te težave odpraviti, ker nima moč za to, da spravijo denar v kase. — Egipet je velika dežela v Afriki in biva pod oblastjo turških sultanov, a sedaj ima ondi anglijska država svoje vojake in to je turški vladi prav na poti, toda vse, kar počne, naj odpravi anglijske vojake iz dežele, nima nič kaj uspeha. — V Braziliji se nova republikanska vlada čedalje bolj razpostavlja na posmehovanje in misli sedaj neki na postavo, ki sili moške, da se vsak oženi, vsaj do 30. leta. Smešno, ali jim poskrbi ona tudi imetje!

Smešnica 19. „France“, zaupije gospodar na hlapca, „France, ti si bil dnes pa že sopet v kleti, pri vinu!“ „Ne“, odgovori hlapec, „ne, nisem mogel najti nikjer ključa do nje“.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Kakor smo že naznanili, bode v tem tednu in pa v prihodnjem sv. birma v Rogaški dekaniji ter so se vsled tega že mil. knezoškof včeraj popoldne odpeljali v Kostivnico.

(Imenovanje.) Vlč. g. Jakob Bohinc, kn. šk. konsistorijalni svetovalec in dekan v Braslovcah, je dobil stolno župnijo v Mariboru.

(Shod volilcev.) Bivši deželni poslanec g. Jerman poroča volilem o delovanji v dež. zboru na Planini (Montpreis) v gostilni gosp. Franca Plevel v hiši gospé Gorišek hšt. 30, v nedeljo, dne 18. maja ob 3½ uri popoldne.

(Okr. zastop.) V okr. zastopu v Šmarji je dobil g. France Skaza, veleposestnik v Šmarji, najvišje potrjenje za namestnika načelniku v odboru.

(Vabilo) k letnemu zboru ormoške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda ki bode v četrtek dne 15. maja 1890 ob 3. uri popoldne v ormoškej čitalnici. Dnevni red. 1. Poročilo podružničnega načelnitva o društvenem delovanji in stanji. 2. Volitev prvomestnika, zapisnikarja in blagajnika in za vsakega od teh po enega namestnika. 3. Volitev podružničnega zastopnika za veliko skupščino v letu 1890. 4. Predlogi. 5. Vsprejem novih udov in vplačevanje društvenine. V Ormoži dne 6. maja 1890.

Prvomestnik: Dr. I. Geršak.

(Bralno društvo.) Pravila „kmečkega bralnega društva v Jarenini“ je visoko c. k. namestništvo v Gradci že potrdilo. V nedeljo 11. t. m. ob treh popoldne bo novo društvo prvič zborovalo v Cvilak-ovi gostilni. Na dnevnem redu je: 1. O pomenu bralnega društva v Jarenini 1. Pristop udov (udnine 50 kr. na leto.) 3. Volitev odbora. 4. Razni nasveti in prosta zabava (narodne pesmi peval bo možiki pevski zbor v Jarenini.) K mnogobrojni udeležbi prijazno vabi osnovalni odbor.

(Vojaške vaje.) Letos pridejo pri vojaških vajah na vrsto možje, ki so prišli v letih 1885, 1888 in 1881 v vrsto c. kr. vojakov, Vaje trpé 13 dni in pričnó se dne 12. maja, dne 9. junija in dne 25. avgusta.

(Župnijska skušnja.) K župnijski skušnji so prišli ti-le čč. gg.: France Murkovič, kaplan v Jarenini, Martin Osenjak, kapl. v Ljutomeru, Ivan Stanjko, provisor v Tinjah in Ferdo Šošterič, kaplan v Ljutomeru.

(V studenec) je padla Mica, 32 let stara hči viničarja J. Košec v Ljutomeru ter so jo potegnili že mrtvo iz vode. Revica je trpela na božjasti.

(Osepnice.) V Gornji Savinjski dolini imajo osepnice in sicer najbolj v Kokarji, v Bočni, pri sv. Martinu, tedaj v Gornjegrajskem okraji. V Vranskem okraji še so le redke.

(Blagoslovljenje) opata v Celji, mil. g. Franca Ogradija, se je vršilo v ponedeljek prav slovesno v župnijski cerkvi ter so mil. knezoškof imeli tudi pridigo pred blagoslovljenjem. Se ve, da je bilo veliko veselje vsled tega po mestu in lepi okolici mesta.

(Sejem.) Dne 25. maja je letos binkoštna nedelja in zato bode živinski sejem v Ormoži še le v torek, dne 27. maja.

(Nesreča.) V četrtek, dne 1. maja se je razbil splav drv pri mostu v Ormoži ter je v tem splavar G. Dogovnik vtonil v Dravi.

(Vstrajnost.) V eni noči preteklega tedna je nek človek v neki viničariji na Pečici kravo ukradel. Ni je pa še daleč tiral, kar ga sreča žendar, ter ga vpraša za živinsko potnico. Tat na to pusti kravo ter jo pobriše. Gre pa brz k sv. Rozaliji in ukrade tam pri Topolšek drugo kravo. Z njo pa uteče srečno, da ni duha, ne sluha o njej.

(Glavo nekega berača) našli so dne 5. maja otroci na Klancu blizu Dobrne. Ostalo truplo so ljudje začeli iskati in obleko, ali v ponedeljek še niso zasledili nikjer nič. Siromak je izginil baje okoli velike noči.

(Železnica.) Okr. zastop in občina v Ljutomeru je dobila dovoljenje, naj izpelje železnico iz Radgone v Ljutomer. Dolga bode ta železnica 26 kilometrov ali okoli pet ur hoda.

(Nov denar) dobimo more biti že prihodnje leto in sicer na mesto goldinarja stopi francoski frank. Tak velja v našem dosedanem denarju 40 kr.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Mart. Kolenko, župnik v Podgorji, se je zavoljo bolezni odpovedal svoji župniji in oskrbuje le-to č. g. Pavel Rath, župnik v Šmiklavži pri Slov. Gradci.

Najlepše belo apno

v sodih razpošilja iz kolodvora Spodnj. Drauburg po ugodni ceni

Janez Vivod v Doliču,

1-2

pošta Missling.

Živinski in kramarski sejem

bo v Lučah pri Gornjem gradu v torek po binkoštih, t. j. 27. maja t. l.

3-3

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izurjene in zanesljive osebe (dosluženi žendariji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante.

3-25

Oznanilo prodaje posestva.

Na podlagi dovoljenja slavnice c. kr. okr. sodnije v Gornji Radgoni se bodo prodajale sledeče v zapuščino 4. februarja 1890 v Gornji Radgoni umrle gospé **Frančiške Kardinar** slišče posestva:

Domačija vlož. štv. 29 kat. občine Hercogberg, cenjena na 4673 gld. 87 kr. in njiva vlož. štv. 20 kat. občine Melanjske, cenjena na 309 gld. 57 kr.

dne 19. majnika 1890

od 11. do 12. ure predpoldan pri omenjeni sodniji,

Gorice vlož. štv. 54 kat. občine Police, cenjena na 2962 gld. 92 kr., s lesom vred vlož. štv. 169 kat. občine Police, cenjena na 169 gld. 98 kr.

dne 20. majnika 1890

od 11. do 12. ure predpoldne v Policah, s tem pristavkom, da se omenjena posestva le samo za ali čez cenilo največ ponujajočemu prodajo.

Domačija vlož. štv. 29 kat. občine Hercogberg leži blizu farne cerkve sv. Petra pri Radgoni, je osem minot od mesta Radgonskega odložena, meri celo posestvo, h kateremu tudi lepi sadovnjak sliši, šest oralov 200 □ sežnje in je najbolje za č. gospode duhovnike v pokoji sposobna.

Gorice vlož. štv. 54 kat. občine Police so pol ure od Radgonskega mesta odležene, gosposka hiša stoji na prostoru, od koder je krasen ogled, in slišijo tudi k temu posestvu lepi sadovnjaki.

Prepisi iz zemljiške knjige in dražbeni pogoji ležijo pri slavnici c. kr. okrajni sodniji Gornje Radgone na razgled.

Gornja Radgona, dne 29. aprila 1890.

Dr. Gorički,

1-2

kot izvrševalec oporoke.

Skladbe Gregorja Rihar-ja,

napevi za praznike celega leta, razni napevi Marijini, obhajilni, napevi za praznike svetnikov, 21 latinskih himnov za praznik sv. Rešnjega Telesa (za moški in mešani zbor z glasovi vred) več sv. maš itd. se dobé le še pri podpisnem.

Franc Rihar,

kaplan v Postaji

2-4

postaja: Podnart, Kranjsko.

Loterijne številke:

Trst 3. maja 1890:	85, 79, 81, 68, 27
Line " " "	53, 70, 61, 15, 67

Št. 6258.

Oglas.

Od c. kr. mest. del. okraj. sodnije v Celji, daje se naznanje, da se je dovolila vsled prošnje dedičev po Neži Korošec, dne 8. aprila 1890 na Babnem umrlej posestnici, prostovoljna dražba zapustničininih zemljišč vloge št. 50 kat. obč. Medlog (Möllag) sodno cenjeno na 3149 fl. 99 kr., katero posestvo leži pol ure od Celjskega mesta oddaljeno tik okrajne ceste, ki pelje v Zalog, in vloga št. 44 kat. obč. Lisce (Leisberg) sodnijsko cenjeno na 322 fl. 33 kr., ter se je določil dan na

dne 17. majnika 1890

pri tem sodišču soba št. 7 od 11. do 12. ure opoldne s tem pristavkom, da se bodo obe zemljišči skupaj izklicali za ceno po 3200 gld.; zemljišče vloge št. 50 kat. obč. Medlog, samo pa za 3000 gld. in ona vloga št. 44 kat. obč. Lisce samo za 322 gld. 33 kr. in se bode oddalo le za ali nad to ceno tistemu, ki bode največ ponujal. Dražbeni pogoji, vsled katerih ima vsak licitant položiti 10 % vadij od ponujane svote v roke dražbene komisije, cenilni zapisnik in zemljiško-knjižni izpisek ležijo na ogled pri tem sodišču.

V Celji, dne 18. aprila 1890.

1-2

C. kr. svetovalec: Eminger.

Oznaniło.

Dne 1. julija 1890 začne se poletni poduk na deželni podkovałni šoli v Gradcu in odda se pridnim in potrebnim kovačem 10 deželnił štipendij po 50 gld. s prostim stanovanjem, kolikor še bo prostora v zavodu; potem še od večih okrajnih zastopov in kmetijskih podružnic enako po 50 gld.

Pogoji so 18letna starost, zdravje in krepka vzrast, domovinska pravica na Štajarskem, dobro dovršena ljudska šola in delovanje vsaj dveletno kot kovaški pomočnik.

Vrh tega se mora še vsak prosilec z reverzom zavezati, da bode poduk dovršivši podkovałno obrt najmanj 3 leta na Štajarskem, oziroma v tistem okraju, od katerega bi štipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje z reverzom, s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o zdravju in v šolskem poduku, z učilnim pismom, delalsko knjigo ter s spričevalom o premoženju in obnašanju, naj se vložijo pri deželnem odboru najdalje do 31. dne maja 1890.

Kovači, ki jim ni toliko za štipendijo, kolikor samo za poduk, pa se naj z dokazom 18-letne starosti, dobro dovršene ljudske šole in delalskega poleg učilnega lista, dveletnega delovanja v kovačiji, v prvih treh dneh podučevanja pri ravnatelju šole oglasijo.

V Gradcu, dne 22. aprila 1890.

Od štaj. dež. odbora.

Proti toči zavaruje

na Štajarskem, Koroškem in Kranjskem

po najcenejših določenih premijah

glavno zastopništvo v Gradci

Pisarna: Thonethof, Pfarrgasse št. 2

ogersko-francoske zavarovalnice

(Franco-Hongroise.)

Vplačana glavnica v akcijah 2 milj. gold.

Škoda se ročno ceni in točno plača.

Premije tudi lahko vsaki po žetvi plačuje.

Prošnje takih, kateri hočejo prevzeti zastopništvo, naj se vložijo pri glavnem zastopništvu, kjer se vse potrebno izve.

1-2